

נדב ואביהוא, הקטרת ויום הכיפורים

1. ועשית מזבח מקטר קטורת הנה מזבח הקטרת מן הכלים הפנימיים היה, ראוי שיזכירונו עם השולחן והמנורה שהוא מונח עמהם, וכן הזכירם במעשה בפרשת ויקהל (להלן לו כה), אבל הטעם להזכירו כאן אחר המשכן וכל כליו והקרבנות, בעבור שאמר בתשלום הכל ונקדש בכבודי (לעיל כט מג), ושכנתי בתוך בני ישראל (שם מה), אמר כי עוד יתחייב להם שיעשו מזבח מקטר קטרת להקטיר לכבוד השם... (רמב"ן ל,א)

2. ועשית מזבח מקטר קטרת - לא הזכירו עד לאחר מזבח העולה לפי שרוצה לומר לא תעלו עליו עולה ומנחה ונסך (חזקוני שם)

3. הדמיון בין הקטרת לתמיד:

- א. 'עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד לפני ד' (כט, מב) - בתמיד.
 'קטרת תמיד לפני ד' לדרתיכם' (ל, ח) - בקטרת.
- ב. 'את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים' (כט, לט) - בתמיד.
 'בבקר בבקר בהיטיבו את הנרת יקטירנה. ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה' (ל, ז-ח) - בקטרת.
- ג. 'עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד לפני ד' אשר אועד לכם שמה...' (כט, מב) - בתמיד.
 'ונתתה אתו (מזבח הקטרת)... לפני הכפרת אשר על העדת אשר אועד לך שמה' (לו, ו) - בקטרת.

4. ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים לא שניהם בבת אחת אלא את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים אר"י ב"ר סימון מעולם לא היה אדם בירושלים ובידו עון כיצד תמיד של שחר מכפר על עבירות שבלילה ושל בין הערבים מכפר על עבירות שנעשו ביום מ"מ לא לן אדם בירושלים ובידו עון שנאמר (ישעיה א) צדק ילין בה וגו' (מדרש רבה במדבר פרשה כא פסקה כא)

5. ... ולא הזכר זה המזבח עם שאר הכלים בפרשת תרומה, כי לא היתה הכונה בו להשכן האל יתברך בתוכנו, כמו שהיה הענין בשאר הכלים, כאמרו ושכנתי בתוכם, ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו, גם לא היה ענינו להוריד מראה כבודו בבית, כענין מעשה הקרבנות, כאמרו ונועדתי שמה לבני ישראל וכן העיד משה רבינו באמרו זה הדבר אשר צוה ה'

תעשו, וירא אליכם כבוד ה'. אבל היה ענין זה המזבח לכבד את האל יתברך אחרי בואו לקבל ברצון עבודת עמו בקרבנות הבקר והערב, ולשחר פניו במנחת קטרת, על דרך הבו לה' כבוד שמו, שאו מנחה ובאו לפניו: (ספורנו)

6. 'בכל יום ויום היו משלשלין דינרים בקופה ומעלין להן תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יוונית לעז להם בחכמת יוונית אמר להן כל זמן שעוסקים בעבודה אין נמסרין בידכם...' (סוטה דף מט/ב)

7. הדמיון בין חטא נדב ואביהוא לחטא קרח ועדתו:

- א. 'ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת' (במדבר טז, יח) – קרח. 'ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת' (שמות י, א) – נדב ואביהוא.
- ב. 'את מחתות החטאים האלה...כי הקריבם לפני ד' (יז, ג) – קרח ויקריבו לפני ד' אש זרה' (י, א) – נדב ואביהוא
- ג. 'וירא כבוד ד' אל כל העדה' (טז, יט) – קרח 'וירא כבוד ד' אל כל העם' (ט, כג) – נדב ואביהוא
- ד. 'ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחת לכל בשר' (טז, כב) – קרח 'וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם' (ט, כד) – נדב ואביהוא
- ה. 'ואש יצאה מאת ד' ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת' (טז, לה) – קרח 'ותצא אש מלפני ד' ותאכל אותם' (י, ב) – נדב ואביהוא
- ו. 'כי כל העדה כלם קדשים...בקר וידע ד' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו' (טז, ג-ה) – קרח 'בקריבי אקדש ועל פני כל העם אכבד' (י, ג) – נדב ואביהוא
- ז. 'האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף' (טז, כב) – קרח 'ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמתו ועל כל העדה יקצף' (י, ו)
- ח. 'אמר אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחתת מבין השרפה' (יז, ב) – קרח 'ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש' (י, ד) – נדב ואביהוא
- ט. 'וירם את המחתת מבין השרפה' (יז, ב) – קרח 'ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ד' (י, ו)

